

Τα χωριά της Κουμανταρίας και το κρασί τους

Μια παράδοση 3.000 ετών ριζωμένη στους πρόποδες του Τροόδους

1. Τι είναι τα χωριά της Κουμανταρίας;

Τα χωριά **Commendaria** είναι ένα σύμπλεγμα **14 ιστορικών οινοπαραγωγικών κοινοτήτων** στους πρόποδες της οροσειράς του Τροόδους. Η Λάνια είναι ένα από αυτά — και ένα από τα πιο γραφικά.

Αυτά τα χωριά αποτελούν την **παλαιότερη νομικά καθορισμένη αμπελουργική περιοχή στον κόσμο**, που προστατεύεται από τη νομοθεσία της ΕΕ και αναγνωρίζεται για την παραγωγή **Commendaria**, ενός γλυκού κεχριμπαρένιου κρασιού με καταγωγή που εκτείνεται από την αρχαιότητα.

Τα 14 χωριά είναι: **Άγιος Γεώργιος, Άγιος Μάμας, Άγιος Παύλος, Αψιού, Δωρός, Γεράσα, Καπηλειό, Καλό Χωριό, Λάνια, Λουβαράς, Μονάγρι, Συλίκου, Σούνι Ζανάκια, Ζωοπηγή.**

Μαζί, σχηματίζουν ένα πολιτιστικό τοπίο όπου **οι βεράντες σταφυλιών, τα πέτρινα σπίτια και τα αρχαία πιεστήρια** αφηγούνται την ιστορία ενός κρασιού παλαιότερου από τη σαμπάνια, τη Βουργουνδία ή το λιμάνι.

2. Το κρασί: Κουμανταρία

Η Commanderia δεν είναι απλώς ένα κρασί - είναι ένας **θρύλος σε ένα μπουκάλι**.

A. Αρχαία προέλευση

Το κρασί περιγράφηκε για πρώτη φορά από **τον Ησίοδο** τον 7ο αιώνα π.Χ. ως «*Κυπριακό Νάμα*», ένα γλυκό κρασί από λιαστά σταφύλια. Το υμνούσαν οι:

- **Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος**, που το αποκάλεσε «*το κρασί των βασιλιάδων και ο βασιλιάς των κρασιών*»
- Μεσαιωνικοί χρονικογράφοι που κατέγραψαν την εξαγωγή του σε όλη την Ευρώπη
- Σταυροφόροι που το μετέφεραν στη Δύση

Αυτό καθιστά το Commanderia το **παλαιότερο κρασί συνεχούς παραγωγής στον κόσμο**.

B. Πώς φτιάχνεται

Η μέθοδος έχει αλλάξει ελάχιστα εδώ και 3.000 χρόνια:

1. Τα σταφύλια (Μαύρο & Ξυνιστέρι) συγκομίζονται όψιμα.
2. Λιάζονται σε ψάθες για αρκετές ημέρες, συμπυκνώνοντας τα σάκχαρά τους.
3. Οι σταφίδες πιέζονται — παραδοσιακά σε **λινό** όπως αυτός στη Λάνια.
4. Ο μούστος ζυμώνεται φυσικά.
5. Το κρασί παλαιώνει σε βαρέλια, συχνά για πολλά χρόνια.

Το αποτέλεσμα είναι ένα **βαθύ, μελωμένο, κεχριμπαρένιο κρασί** με γεύσεις σύκων, καραμέλας, αποξηραμένων φρούτων και ζεστών μπαχαρικών.

3. Γιατί αυτά τα χωριά;

Η περιοχή της Κουμανταρίας έχει ένα **μοναδικό μικροκλίμα**:

- μεγάλο υψόμετρο
- δροσερές νύχτες
- ξηρά καλοκαίρια
- Εδάφη πλούσια σε μεταλλικά στοιχεία
- αιωνόβιες βεράντες

Αυτές οι συνθήκες επιτρέπουν στα σταφύλια να ωριμάζουν αργά και να αναπτύσσουν την έντονη γλυκύτητα που απαιτείται για το στέγνωμα στον ήλιο.

Η Λάνια, συγκεκριμένα, βρίσκεται στην **πύλη της ζώνης της Κουμανταρίας**, με αμπελώνες που καλλιεργούνται από την Εποχή του Χαλκού.

4. Ο ρόλος της Λάνιας στην ιστορία της Κουμανταρίας

Η Λάνια ήταν ανέκαθεν ένα **κρασοχώρι**:

- Διατηρεί ένα από τα **παλαιότερα παραδοσιακά πατητήρια** της Κύπρου (1822).
- Οι οικογένειές του καλλιεργούσαν αμπέλια για γενιές.
- Η τοπική παράδοση ισχυρίζεται ότι **τα αμπέλια από τη Λάνια** μεταφέρθηκαν κάποτε στη Γαλλία για να βοηθήσουν στην αποκατάσταση των αμπελώνων της σαμπάνιας μετά από ασθένεια - μια ιστορία που αντανάκλα τη φήμη του χωριού για σταφύλια υψηλής ποιότητας.
- Η ταυτότητα του χωριού - τα πανηγύρια του, οι αυλές του, η αρχιτεκτονική του - διαμορφώνεται από την οινική κουλτούρα.

Το **Μουσείο Commanderia** στη Λάνια είναι μέρος αυτής της κληρονομιάς, διατηρώντας εργαλεία, βάζα και ιστορίες από το οινοποιητικό παρελθόν του χωριού.

5. Η διαδρομή της Κουμανταρίας σήμερα

Τα Commanderia Villages αποτελούν μια **διαδρομή κρασιού** που επισκέπτονται χιλιάδες κάθε χρόνο. Οι ταξιδιώτες έρχονται για:

- Γευσιγνωσίες σε μικρά οινοποιεία
- Μεσαιωνικές εκκλησίες
- πετρόχιστα χωριά
- Παραδοσιακά πατητήρια
- Μουσεία Commanderia
- Μονοπάτια πεζοπορίας μέσα από αμπελώνες

Η Λάνια περιγράφεται συχνά ως μια από τις **πιο όμορφες στάσεις** της διαδρομής - ένα χωριό όπου η ιστορία του κρασιού είναι ακόμα ορατή σε κάθε λωρίδα.

6. Γιατί η κουμανταρία εξακολουθεί να έχει σημασία

Η κουμανταρία είναι κάτι περισσότερο από ένα προϊόν. Είναι: σύμβολο **της κυπριακής ταυτότητας**

- Ένας **ζωντανός σύνδεσμος** με την αρχαία οινοποίηση
- Ένας **πολιτιστικός θησαυρός** που προστατεύεται από το νόμο
- πηγή **υπερηφάνειας** για τα χωριά που το παράγουν

Και για τη Λάνια, είναι μέρος της ψυχής του χωριού — συνυφασμένο με την ιστορία, την αρχιτεκτονική και τη μνήμη του.